

Samlenotat

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

**Konkurrenceevnerådsmødet den 26. september 2014 (forskningsde-
len)**

Punkt 5 Europa 2020-strategien Midtvejsevaluering: Side 2
Forskning og innovation som kilde til fornyet
vækst [formandskabets diskussionsoplæg afventes]
- Politisk drøftelse

Punkt 6 Anden fremskridtsrapport om det europæiske Side 7
forskningsrum [meddelelsen er endnu ikke offentlig-
gjort]
- Præsentation ved Kommissionen
- Politisk drøftelse

2. september 2014

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Slotsholmsgade 10
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 14/015463-02

Punkt 5 Europa 2020-strategien Midtvejsevaluering: Forskning og innovation som kilde til fornyet vækst - Politisk drøftelse

1. Resumé

Den politiske drøftelse er et indspil til Kommissionens igangværende midtvejsevaluering af Europa 2020-strategien og herunder flagskibsinitiativet Innovation Union. Drøftelsen forventes særligt at tage afsæt i den seneste meddelelse fra Kommissionen om Forskning og innovation som kilde til fornyet vækst, jf. KOM 2014(339). Meddelelsen fremhæver betydningen af investeringer i forskning og innovation samt reformer som en sikker drivkraft for vækst. Samtidig fremhæves forslag, der skal hjælpe EU-landene med at give deres budgetter størst mulig gennemslagskraft på et tidspunkt, hvor mange lande stadig kæmper med budgetstramninger. Kommissionen påpeger, at det til stadighed er vigtigt at sikre større effektivitet og kvalitet i de offentlige F&U-udgifter, for at Europa kan indtage eller fastholde en ledende position på en lang række viden- og nøgleteknologiområder og for at udløse investeringer i forskning og innovation fra erhvervslivets side. Særligt tre vigtige generelle reformområder fremhæves: 1) Kvaliteten i strategiu udviklingen og politikfastlæggelsen skal forbedres, og forsknings- og innovationsaktiviteter skal samles ved hjælp af et stabilt flerårigt budget, som sikrer strategisk målrettede ressourcer, 2) F&U-programmernes kvalitet skal forbedres, blandt andet ved større konkurrence i ressourceallokeringen, klare mål og forenkling og 3) De offentlige forsknings- og innovationsinstitutioner skal gøres mere effektive, blandt andet ved hjælp af en mere åben rekruttering og partnerskaber med erhvervslivet. Medlemsstaterne opfordres til at prioritere forskning og udvikling i takt med, at offentlige myndigheder får større mulighed for at foretage vækstfremmende investeringer. Det er et centralt mål for EU at øge F&U-udgifterne til 3 % af BNP med henvisning til nedskæringer i adskillige medlemsstater. Meddelelsen peger også på, at EU må skabe de rette rammevilkår for innovation. Kommissionen har etableret en politisk støttefacilitet i henhold til Horisont 2020 for at støtte en integreret og evidensbaseret tilgang til politikfastlæggelse og budgetbeslutninger.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Den politiske drøftelse forventes særligt at tage afsæt i den seneste meddelelse fra Kommissionen om Forskning og innovation som kilde til fornyet vækst, jf. KOM 2014(339).

Kommissionen påpeger i sin meddelelse, at det økonomiske opsving giver Europa mulighed for at flytte fokus over på at styrke væksten og samtidig holde reformtempoet for at sikre et holdbart opsving. Der peges på, at vækstforstærkende politikker har kunnet betale sig, og at de lande, der har investeret mest i forskning og innovation før og under krisen, i gennemsnit har klaret sig bedst under den økonomiske krise. Det understreges i Europa 2020-strategien og herunder de nylige årlige vækstundersøgelser, at der er behov for at understøtte og hvis muligt øge de vækstforstærkende udgifter til den overordnede indsats for finanspolitisk konsolidering.

Der peges i meddelelsen på, at EU's budget for 2014-2020 udgør et markant retningsskifte mod vækstforstærkende faktorer, idet man eksempelvis på forsknings- og innovationsområdet har vedtaget en stigning på 30 % i det afsatte budget til

Horisont 2020. Yderligere forventes 83 mia. EUR investeret i forskning og innovation og små- og mellemstore virksomheder gennem de nye europæiske struktur- og investeringsfonde.

Der lægges dog også i meddelelsen vægt på, at den yderligere investering over EU's budget skal supplere og ikke erstatte investeringerne fra offentlige og private kilder med henvisning til blandt andet EU-målsætningen om investeringer i forskning og udvikling på 3 % af BNP i medfør af Europa 2020-strategien. Det påpeges i meddelelsen, at adskillige medlemsstater har skåret ned på de direkte udgifter til forskning og udvikling i forbindelse med deres finanspolitiske konsolideringsbestræbelser, hvilket har været særligt iøjnefaldende siden 2012. Det anføres dog også, at dette i visse tilfælde kompenseres via øgede skatteincitamentter til forskning og udvikling. Der peges også på, at de fleste medlemsstater fortsat er langt fra deres nationale forsknings- og udviklingsmål i henhold til Europa 2020-strategien, hvilket primært skyldes, at erhvervslivet ikke investerer nok i forskning og udvikling.

Der henvises i meddelelsen til den ledsagende statusrapport om Innovation i EU, hvoraf det fremgår, at der er stigende fremdrift for innovation i EU, og at de vigtigste resultater omfatter et mere innovationsvenligt forretningsmiljø gennem enhedspatentet og venturekapitalpasset. Det fremhæves i den forbindelse også, at EU-støtten til forskning og innovation er blevet grundlæggende omlagt med det forenklede program Horisont 2020 med klare, målbare målsætninger, der er rettet mod videnskabelig ekspertise, industrielt lederskab og samfundsmæssige udfordringer.

3. Formål og indhold

Den politiske drøftelse på rådsmødet er et indspil til Kommissionens igangværende midtvejsevaluering af Europa 2020-strategien og herunder flagskibsinitiativet Innovation Union.

Formandskabet forventes at lægge op til, at drøftelsen særligt tager afsæt i den seneste meddelelse fra Kommissionen om Forskning og innovation som kilde til fornyet vækst, jf. KOM 2014(339). I lyset af de fortsat vanskelige budgetmæssige betingelser er formålet med meddelelsen at se nærmere på, hvordan potentialet i forskning og innovation som drivkraft for fornyet vækst kan maksimeres gennem højnelse af kvaliteten i investeringerne i medlemsstaternes vækstvenlige finanspolitiske konsolideringsstrategier. Det påpeges i meddelelsen, at offentlige investeringer skal gå hånd i hånd med vidtrækkende reformer af forsknings- og innovationssystemer såsom at øge de offentlige udgifters løftestangsvirkning på de private investeringer. Medlemsstaterne opfordres til at lade sig inspirere af flagskibsinitiativet Innovation Union og dagsordenen for det europæiske forskningsrum.

Kommissionen anerkender, at reformer på forsknings- og innovationsområdet må skræddersys til hver enkelt medlemsstat. Der peges på en række prioriterede reformområder, som Kommissionen finder relevante for alle medlemsstater:

Bedre kvalitet i strategiudviklingen og politikfastlæggelsen: Der peges på behovet for en overordnet, flerårig strategisk ramme for både forsknings- og innovationsaktiviteter og herunder infrastrukturinvesteringer. Strategien bør styres på et tilstrækkeligt højt politisk plan og omfatte planlægning af offentlige investeringer. Medlemsstaterne opfordres til ikke at sprede de knappe ressourcer for meget men

at fokusere på et begrænset antal centrale styrker og muligheder ved hjælp af intelligent specialisering, som støttes af de europæiske struktur- og investeringsfonde. Desuden skal nye tankegange og paradigmer indtænkes – her nævnes eksempelvis big data, open innovation og science 2.0. Medlemsstaterne opfordres til løbende at overvåge virkningen og gennemgå deres politikker i en europæisk og en international kontekst.

Bedre kvalitet i programmer med fokus på ressourcer og finansieringsmekanismer: Medlemsstaterne opfordres i et vækstperspektiv og inspireret af Horisont 2020 til at overveje fokus på programmer for centrale samfundsmæssige udfordringer. Der opfordres til en bedre koordinering af prioriteringerne mellem medlemsstaterne gennem fælles programmering, idet det forøger virkningen af de offentlige investeringer. Der opfordres til åben konkurrence om programmer, der er målrettet mod specifikke økonomiske og/eller samfundsmæssige målsætninger og et solidt evalueringssystem baseret på uafhængig ekspertise. Overvågning af reelt output og virkninger af finansieringen skal give nøjagtige og sammenlignelige oplysninger om kvaliteten og effektiviteten af finansieringen. Der opfordres endvidere til, at forsknings- og innovationsprogrammer gøres relevante og tilgængelige for virksomhederne ved forskellige virkemidler. Dette skal være med til at sikre frontlinjevidenskab og hermed teknologiske nyskabelser, og dette bør fremmes med afsæt i eksempelvis Det Europæiske Forskningsråd (ERC).

Optimering af kvaliteten af offentlige institutioner der udfører forskning og innovation: Medlemsstaterne opfordres til at tilskynde institutioner, der modtager offentlige forsknings- og innovationsmidler i form af institutionel finansiering, til at være mere iværksættende og eksempelvis søge nye muligheder og partnerskaber også uden for Europa. Der peges på, at disse institutioner samtidig skal have tilstrækkelig selvbestemmelse og fleksibilitet og stå til regnskab ved blandt andet at være underlagt regelmæssig uafhængig evaluering og kvalitetsvurdering. Der peges også på, at institutionerne skal tiltrække de bedst mulige forskere, idet der samtidig peges på eksisterende barrierer herfor i visse lande såsom fraværet af åben, gennemsigtig og meritbaseret rekruttering.

Meddelelsen peger også på, at EU må skabe de rette rammevilkår for at opmuntre de europæiske virksomheder til at satse mere på innovation. På baggrund af analyserne i den ledsagende statusrapport om Innovation i EU udpeges følgende fire områder, som kræver en yderligere indsats: 1) Det indre marked (*den fulde realisering heraf vil have en stærk virkning på innovation*), 2) Den offentlige sektor (*blandt andet fokus på digitalisering i det offentlige og den offentlige sektor som iværksætter og efterspørger efter innovation i den private sektor*), 3) Omdannelsen af den europæiske økonomi (*menneskelige ressourcer, uddannelsessystemerne skal levere brede innovationskvalifikationer, erhvervs- og iværksætterevner hos forskerne, digitale teknologier til læring*) og 4) Europas borgere (*inddragelse af borgerne ved eksempelvis social innovation og socialt iværksættereri*).

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til på baggrund af meddelelsen at drøfte højnelse af kvaliteten i forsknings- og innovationsinvesteringer og udfordringerne for fremtidens forsknings- og innovationspolitik. Kommissionen vil bistå medlemsstaterne med blandt andet at fremme et bedre evidensgrundlag for fastlæggelse af forsknings- og innovationspolitik og har blandt andet etableret en politisk støttefa-

cilitet i henhold til Horisont 2020 for at støtte en integreret og evidensbaseret tilgang til politikfastlæggelse og budgetbeslutninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning med høringsfrist den 1. september 2014. Høringen gav anledning til følgende bemærkninger:

GTS - Godkendt Teknologisk Service (GTS) finder, at meddelelsen udgør et særdeles relevant grundlag for den kommende tids drøftelser om udvikling af forsknings- og innovationspolitikken som et grundlag for udvikling og fornyet vækst i Europa. GTS påpeger, at det ikke mindst er væsentligt at styrke fokus på og forståelse af effekten af forsknings- og innovationspolitikken. GTS påpeger samtidig, at det dog er centralt, at vi i vores bestræbelser på at sikre effekter af initiativerne ikke viger tilbage for at tage en klar risiko og satsning. Det skal ifølge GTS altid være et centralt element i det offentliges engagement i innovationsaktiviteter.

Dansk Industri (DI) finder, at forskning og innovation er afgørende for bæredygtig økonomisk vækst og jobskabelse i Europa og anfører, at Europa kun kan udvikle sig og fremme nye teknologier i et innovationsvenligt miljø. DI anfører, at den største udfordring for Europa og for europæiske virksomheder er at bygge bro mellem forskning og kommerciel succes. DI henviser til, at det klart fremgår af Kommissionens 'High Level Group on Key Enabling Technologies', at størstedelen af investeringer i forskning og udvikling i Europa går til grundforskning og anvendt forskning. Mindre end 10 % af forsknings- og udviklingsbudgetterne går til udviklingsaktiviteter. Omvendt går næsten halvdelen af forsknings- og udviklingsbudgetterne i USA, Kina og Korea til udviklingsaktiviteter. DI anfører, at Europa bliver nødt til at genskabe klare forbindelser mellem forskning og virksomhedsudvikling for, at europæiske virksomheder kan genvinde konkurrenceevnen.

DI støtter i øvrigt indførelsen af et innovationsprincip i europæisk risikostyring og regulerende praksis, idet der er brug for nye løsninger som svar på de samfundsmæssige udfordringer, vi står over for.

DI anfører endvidere, at nye målsætninger i den reviderede strategi skal fokusere mere på forbindelsen mellem innovation/udvikling og forbedret konkurrenceevne. Dette kunne ske via et dobbelt fokus på allokeringen af BNP. Fokus skulle stadig være på det fulde allokerede beløb, men et lige så vigtigt aspekt er omfanget af samarbejde mellem forskere og virksomheder til gavn for både virksomheder og samfundet.

DI finder, at større virksomhedsdeltagelse bør være et centralt element i Horisont 2020 for at lukke kløften mellem forskning og markedsspredning.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne forventes generelt at støtte og fremhæve forsknings- og innovationsdagsordenens store betydning for vækst.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af betydningen af forskning og innovation for vækstdagsordenen og herunder betydningen af målrettede offentlige og private investeringer og reformer. Regeringen finder, at meddelelsen udgør et værdifuldt afsæt for de kommende drøftelser om udvikling af forsknings- og innovationsdagsordenen som et grundlag for vækst i Europa og herunder som indspil til den igangværende midtvejsevaluering af Europa 2020-strategien og herunder flagskibet Innovation Union.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 6 Anden fremskridtsrapport om det europæiske forskningsrum

- Præsentation ved Kommissionen
- Politisk drøftelse

1. Resumé

Den 17. juli 2012 vedtog Kommissionen meddelelsen om realiseringen af det europæiske forskningsrum (ERA). Med meddelelsen ønskede Kommissionen at sikre en realisering af den såkaldte femte frihed, som betyder fri bevægelighed for forskere og videnskabelig viden. I meddelelsen fokuseres på fem hovedindsatsområder, hvor der fra Kommissionens side ses et særligt behov for fremskridt. For at sikre fremskridt i realiseringen af forskningsrummet monitorerer Kommissionen løbende fremskridt. Det forventes, at Kommissionen i denne anden fremskridtsrapport ud fra officiel statistik og undersøgelser vil udarbejde en fuldstændig evaluering af fremskridt i medlemsstaterne for at fastslå status for gennemførelse af ERA inden udgangen af 2014, jf. opfordringen fra Det Europæiske Råd i februar 2011 og løbende derefter. Det forventes endvidere, at Kommissionen vil adressere, hvorvidt det styrkede europæiske partnerskab mellem medlemsstaterne, interessenterne og Kommissionen om et forskningsrum for vækst og beskæftigelse er tilstrækkeligt til at realisere ERA. Det italienske formandskab planlægger vedtagelse af rådskonklusioner på baggrund af fremskridtsrapporten på Konkurrenceevnerådsmødet i december 2014.

2. Baggrund

Den 17. juli 2012 vedtog Kommissionen meddelelsen om det europæiske forskningsrum (ERA). Med meddelelsen ønskede Kommissionen at sikre en realisering af den såkaldte femte frihed, som betyder fri bevægelighed for forskere og videnskabelig viden. Målsætningen er, at forskningsrummet skal være realiseret inden udgangen af 2014. Meddelelsen fokuserer på de fem hovedindsatsområder 1) Øget effektivitet i nationale forskningssystemer, 2) Forbedret samarbejde og konkurrence på tværs af landegrænser, 3) Et mere åbent arbejdsmarked for forskere, 4) Ligestilling mellem mænd og kvinder samt integration af et kønsperspektiv inden for forskning og 5) Optimal formidling og overførsel af videnskabelig information samt bredere og hurtigere adgang til videnskabelige publikationer og data. For hvert af de fem indsatsområder er der identificeret konkrete foranstaltninger, som skal adresseres henholdsvis af medlemsstaterne, relevante universitets- og forskningsorganisationer og Kommissionen.

Kommissionen vedtog den 20. september 2013 den første fremskridtsrapport med status på arbejdet med ERA og præsenterede den på Konkurrenceevnerådsmødet den 27. september 2013 med efterfølgende politisk drøftelse. Samlet set pegede fremskridtsrapporten på, at forskning og innovation i Europa stadig var meget fragmenteret og opfordrede medlemsstaterne til fuldt ud at tilslutte sig ERA-målene. Fremskridtsrapporten fremhævede også Det Europæiske Semester som et stærkt monitoreringsinstrument. Af rapporten fremgik det, at Kommissionen vil øge sit bidrag til ERA gennem Horisont 2020, som næste efter de nationale offentlige forskningsmidler i de 28 medlemsstater og associerede lande vil udgøre et vigtigt økonomisk grundlag for ERA.

På Konkurrenceevnerådsmødet den 21. februar 2014 vedtog medlemsstaterne rådskonklusioner vedrørende Kommissionens første fremskridtsrapport. Med

rådskonklusionerne opfordredes medlemsstaterne til en styrket indsats for at realisere ERA-målsætningerne inklusiv yderligere udvikling af ERA med fokus på excellence på tværs af hele EU for at styrke EU's globale konkurrenceevne og evne til at håndtere de store samfundsmæssige udfordringer. Det anerkendtes, at Kommissionens første fremskridtsrapport tilvejebragte en god analyse af status på implementeringen af de fem ERA-prioriteter i medlemsstaterne samt den internationale dimension med opfordring om, at monitorering af ERA fremskridt fortsat sker som led i Det Europæiske Semester, og at indsatsen i medlemsstaterne, når det findes hensigtsmæssigt, afspejles i de nationale reformprogrammer. Det blev endvidere i medfør af rådskonklusionerne besluttet, at der skal udarbejdes en køreplan – ”ERA Roadmap” - for den videre realisering af ERA efter 2014. Køreplanen skal basere sig på det eksisterende arbejde og ikke komme med nye initiativer. Hensigten er at præsentere køreplanen på Konkurrenceevnerådsmødet i maj 2015.

3. Formål og indhold

Det italienske EU-formandskab planlægger en politisk drøftelse på rådsmødet i september og efterfølgende vedtagelse af rådskonklusioner på rådsmødet i december.

Det forventes, at Kommissionen i denne anden fremskridtsrapport ud fra officiel statistik og undersøgelser vil udarbejde en fuldstændig evaluering af fremskridt i medlemsstaterne for at fastslå status for gennemførelse af ERA inden udgangen af 2014, jf. opfordringen fra Det Europæiske Råd i februar 2011 og løbende derefter. Det forventes endvidere, at Kommissionen vil adressere, hvorvidt det styrkede europæiske partnerskab mellem medlemsstaterne, interessenterne og Kommissionen om et forskningsrum for vækst og beskæftigelse er tilstrækkeligt til at realisere ERA.

Endelig forventes det, at Kommissionen på baggrund af en opfordring fra medlemsstaterne inkorporerer de internationale dimensioner af ERA som et sjette indsatsområde fremadrettet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning med høringsfrist den 1. september 2014. Høringen gav ikke anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Sagen har endnu ikke været drøftet blandt medlemslandene. Medlemslandene forventes generelt at tage rapporten til efterretning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen forventer at tage rapporten til efterretning. Regeringen støtter, at der arbejdes målrettet for en realisering af ERA. Regeringen finder, at de udvalgte hovedindsatsområder er relevante for at sikre, at der skabes et reelt indre marked for viden, forskning og innovation.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.